říjen / 2026

NEWSLETTER

institut VÁCLAVA KLAUSE

Václav Klaus: 28. říjen ve stínu zářijového projevu paní Leyenové

Jiří Weigl: V historii hledejme poučení pro dnešek, vždy se to vyplatí

Ivo Strejček: Babišovo ANO mohlo být v senátních volbách úspěšné, kdyby…

Ladislav Jakl: Jak se potýkat s nenávistí?

Václav Klaus: Poznámky k úvodu semináře o Renaudu Camusovi

Jiří Weigl: Ohlédnutí za proběhlými volbami

Ivo Strejček: Umírání politických stran (ještě několik postřehů ke komunálním a senátním volbám)

ŘÍJNOVÝ GRAF IVK

SPOR O POPLATKY

Zrušit poplatky pro televizi a rozhlas a financovat je ze státního rozpočtu?

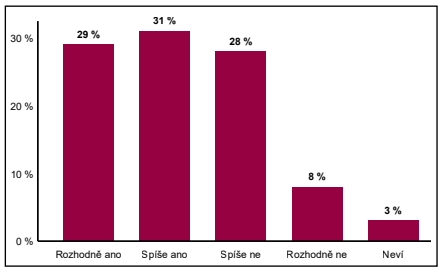

Zdroj: Kantar CZ 12/2025

Institut Václava Klause o.p.s.
Šárecká 15/29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www. institutvk.cz
IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 10. 2026

28. říjen ve stínu zářijového projevu paní Leyenové

Václav Klaus

Dámy a pánové, vážení a milí přátelé, dovolte, abych Vás v den našeho nejvýznamnějšího státního svátku co nejsrdečněji pozdravil a poděkoval Vám za Vaši přítomnost na tomto pro některé z nás už tradičním setkání.

Mnozí už zapomínáme, co všechno bylo při covidu zakázáno.

Před budovou, kde byla v roce 1918 vyhlášena naše republika, se od doby covidu scházíme pravidelně. Letos už posedmé. V prvním roce nás zde bylo jen několik. Tehdy jsme se ani neodvažovali rozesílat pozvánky. Za nepovolené shromažďování a za řečnění bez roušky jsem musel zaplatit pokutu. Mnozí už zapomínáme, co všechno bylo při covidu zakázáno. Přitom je to jen pár let. Tehdy byl mezi naší malou skupinkou i jeden významný, velmi autentický Čech, Milan Knížák. Dnes už ho mezi námi bohužel nemáme. Patřil by sem.

Při opakujících se projevech máme sklon říkat, že je to letos jiné, ale často je to jen laciný řečnický obrat. Nemyslíme to úplně vážně. Já to však tentokráte vážně myslím. Letošní 28. říjen považuji za jiný. Proti našemu loňskému setkání se politická scéna u nás výrazně proměnila, ale změnu daleko podstatnější vidím v našem okolí, tedy v Evropě a ve světě.

To, že jsme samostatnou, suverénní zemí, si stále více už jen namlouváme.

My, kteří jsme sem dnes přišli, jsme přesvědčeni, že se naše politická scéna změnila k lepšímu. Jsme však smutní, že se nezměnila dostatečně. Loni jsem zde řekl, že se poražení ve volbách – ve spolupráci s mocnými médii – snaží „budování nové vlády co nejvíce komplikovat“. To platí i dnes. Dnes se snaží komplikovat „fungování“ vlády.

Poražení ve volbách dodnes svoji prohru nepřijali a dnes a denně vytvářejí další a další střety, což fungování vlády poškozuje. Právě proběhlý spor, zdánlivě jen o financování veřejnoprávních médií, vlastně naše druhá televizní krize, je toho jasným příkladem. I v té první jsme prohráli a důsledky toho neseme dodnes. Letošní komunální a senátní volby politickou situaci u nás nezměnily, ale potvrdily smutný fakt – faktickou neexistenci skutečných politických stran. ▸

EDITORIAL

Letošní 28. říjen, kdy si připomínáme 108. výročí vzniku samostatného Československa, přichází v době, která vyvolává stále naléhavější otázky o budoucnosti naší státnosti, demokracie i celé Evropy. Václav Klaus ve svém svátečním projevu varuje před pokračující centralizací moci v Evropské unii, oslabováním národní suverenity a především před nebezpečným zahráváním si s válkou. Jiří Weigl připomíná pětisté výročí nástupu Habsburků na český trůn a historickou zkušenost s předáváním rozhodování o vlastním osudu do cizích rukou. Významnou část říjnového Newsletteru věnujeme výsledkům komunálních a senátních voleb. Jiří Weigl a Ivo Strejček v nich nacházejí především důkazy prohlubující se krize tradičních politických stran, jejich programového vyprázdnění a rezignace na skutečný ideový střet. Strejček se rovněž zamýšlí nad nevyužitou příležitostí hnutí ANO v senátních volbách. Ladislav Jakl hledá příčiny rostoucího vzájemného odcizení a nenávisti ve společnosti. Václav Klaus se v dalším textu vrací k semináři věnovanému francouzskému mysliteli Renaudu Camusovi a jeho kontroverznímu pohledu na masovou migraci. Všemi příspěvky prostupuje společná otázka: Dokážeme se poučit z minulosti a uchovat si právo rozhodovat o vlastní budoucnosti?

Ladislav Henek

Před několika týdny mi jeden můj dlouholetý přítel přál k svátku slovy „všechno nejlepší Vám i naší chřadnoucí státnosti“. Ano. Naše státnost, tak těžce před 108 lety vybojovávaná, chřadne, resp. stává se pouhou chimérou. To, že jsme samostatnou, suverénní zemí, si stále více už jen namlouváme.

Naše státnost chřadne, když už budu používat toto slovo, jak naším nedostatečným domácím pečováním o ni, tak tlakem zvnějšku. Tato kombinace je smrtící. Svůj dnešní projev jsem si proto pracovně nazval „28. říjen ve stínu zářijového projevu paní von der Leyenové“. Ten projev nás sice mnohé rozzlobil, ale na víc jsme se nezmohli.

Svět se sice mění, přechází od unipolárního k multipolárnímu uspořádání, ale Evropská unie je stále zde a my jsme její součástí. Při našem nedostatku pozornosti nebereme vážně, že se mění i Evropská unie a naše postavení v ní. Jestli to někdo nedoceňoval, snad mu otevřel oči nedávný štrasburský projev předsedkyně Evropské komise, naší faktické předsedkyně vlády.

Rozhodování v Evropě si přivlastnila skupina vyvolených.

To, co předvedla, bylo autoritativním a vítězoslavně proneseným vyjádřením posunu, který v Evropě už dlouho bez velkých fanfár probíhá. Jeho důsledkem je radikální oslabení demokracie, ale i řádu a pořádku, zesílení moci úřednických aparátů, potlačení významu a smyslu jednotlivých národních států, ignorování a šikanování nespokojených občanů a – v neposlední řadě – nárůst centralizace veškerého veřejného rozhodování. To vše probíhá bez jakéhokoli vědomého souhlasu obyvatel našeho kontinentu. Nikdo se jich neptá a je to – zdá se – jen málo znepokojuje.

Rozhodování v Evropě si přivlastnila skupina vyvolených, nikoli přímo volených evropských elit, která se – i při evidentním nárůstu potíží všeho druhu a při stále rychlejším zaostávání Evropy za světem – dokonale imunizuje od své viny na vzniku všech těchto problémů. Tváří se, jako kdyby byl vinen někdo jiný, ale v Evropě nikdo jiný nevládne. Když se někdo, kdo by to dělal jinak, na krátký čas o něco takového pokusí, jsou použity všechny způsoby, jak ho této možnosti zbavit. Letošní osud Viktora Orbána je toho důkazem.

Od loňského 28. října se navíc prosazuje jedna mimořádně nebezpečná změna, a tou je militarizace veřejného mínění a veřejného diskurzu a lehkomyslné zahrávání si se slovem válka. V televizi od rána do noci vidíme startující vojenská letadla a helikoptéry, střílející děla, letící drony, výbuchy, trosky domů. A spousty mrtvých. Probíhá intenzivní příprava na válku řinčením a šermováním slovy. Naši veřejnost to přesto nechává v klidu, jako by se jí to netýkalo, což je nezodpovědná krátkozrakost.

Ti z nás, kteří nepřehlížejí zkušenost z historie, přirovnávají dnešek k roku 1914, kdy – zdánlivě náhodnou či okrajovou událostí kdesi na Balkáně – vypukla první světová válka. Z literatury dobře známe idylickou, možnost skutečné války netušící atmosféru tehdejší doby (Stefan Zweig, bratři Mannové, Remarque, Brecht, Romain Rolland a další), z fotografií známe optimistické tváře vojáků rukujících na frontu s iluzí, že se za několik týdnů vrátí domů. Zdálo se, že jde jen o neškodné hry generálních štábů a politiků. Světovou katastrofu téměř nikdo neočekával. Kolega Jakl v dubnu loňského roku pěkně napsal: „I tehdy si nikdo reálně neuměl představit hnus a utrpení opravdové války s masakry milionů mladých mužů, i tehdy se mělo za to, že armády slouží k zastrašení a reprezentaci, a ne ke vzájemnému masakrování.“

Téměř od nikoho neslyšíme slovo mír.

Teď je to velmi podobné, a to i přesto, že se vedle války na Ukrajině rozhořela válka na Blízkém východě. Téměř od nikoho neslyšíme slovo mír. Toto slovo se stalo slovem opovrhovaným. Představitelé mnoha evropských zemí si o to více zahrávají se slovem válka. Naštěstí v poslední době mluví trochu jinak náš premiér.

Doporučuji všem pozorně si přečíst vystoupení bývalé tiskové mluvčí prezidenta Zelenského Julie Mendelové na jedné z akcí Evropského parlamentu 16. září letošního roku. Výslovně řekla: „Mír je jediné východisko z krize, do které se všichni propadáme. Ztrácíme zemi, ztrácíme národ. Není žádný lepší okamžik pro mír než právě teď. … Kdo chce skutečně bojovat proti Rusku, ať jde na frontu.“ Její prohlášení bylo adresováno všem silácky mluvícím evropským politikům. U nás jsme však tomu nevěnovali téměř žádnou pozornost.

V obou konfliktech, tedy na Ukrajině i na Blízkém východě, se sází na totální výhru jedné strany a totální prohru strany druhé. Budu citovat dalšího z kolegů, Ivo Strejčka, který vyzývá: „Navrátit do našeho jazyka i mysli skutečnou váhu důsledků slova „válka“ není projevem slabosti, ale krokem k udržení zdravého rozumu, neboť slovo válka není obyčejné slovo. Má svůj děsivý obsah.“

Narůstající hrozbu si musejí naši politici uvědomit s plnou vážností.

Je samozřejmě možné, že to, co vyvolávači války říkají, nemyslí úplně vážně, že je to jen jejich pokus přehlušit obrovské problémy, které se jim nedaří zvládat ve svých zemích, ale to si v roce 1914 mysleli téměř všichni také.

Nemáme mnoho času. I u nás doma je třeba dospět k nalezení elementární svornosti v této věci. Narůstající hrozbu si musejí naši politici uvědomit s plnou vážností. Je třeba začít jednat. První světová válka nám sice dala Československo, jehož je Česká republika pokračovatelkou, ale přinesla i něco jiného. Připravila půdu pro komunismus

Letošní 108. výročí vzniku naší republiky nepromarněme.

i nacismus. Jsme dědici zbytečné a svět měnící první světové války více, než se po dlouhých 108 letech zdá. I ta druhá světová válka byla vlastně jen projevem snahy dořící to, co tou první dořečeno nebylo. Teď by to v žádném případě nebylo o nic lepší. Spíše naopak. Zbraně jsou daleko ničivější.

Letošní 108. výročí vzniku naší republiky nepromarněme. Využijme ho k vážné diskusi všude tam, kam každý z nás dosáhneme. Každý máme nějaký prostor, nevymlouvejme se, že všichni z nás nemůžeme promluvit v České televizi. Udělejme všechno pro to, abychom hrozícímu se opakování minulosti předešli.

Vystoupení na shromáždění k uctění 108. výročí vzniku samostatného československého státu před pamětní deskou na pražském Obecním domě, 28. října 2026

■

Předplatné IVK

institut VÁCLAVA KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.
Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

V historii hledejme poučení pro dnešek, vždy se to vyplatí

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

V pátek 23. října tohoto roku uplynulo přesně 500 let od zvolení Ferdinanda I. Habsburského na český trůn, který znamenal i počátek habsburského soustátí, jehož jsme byli následujících bezmála 400 let součástí a které spoluvytvářelo evropské dějiny jako jedna z hlavních velmocí celé této dlouhé éry.

Ferdinand I. nebyl prvním Habsburkem na českém trůně. Už dvě století předtím po vymření Přemyslovců na něj usedl v roce 1306 Rudolf I. Habsburský, ale po pouhém roce vlády zemřel. Podobný osud měl o 130 let později zeť krále Zikmunda Lucemburského Albrecht II. Habsburský, který zemřel po dvou letech, a v 17 letech zemřel i jeho syn a následník Ladislav Pohrobek.

Ferdinand I. byl příkladem raně novověkého evropského kosmopolity.

Volba rakouského arcivévody Ferdinanda I. v roce 1526 však znamenala začátek zcela nové epochy. Středověk končil a počátek novověku přinášel velké změny spojené s érou velkých zeměpisných objevů, érou kulturní renesance a náboženské reformace, tureckým nebezpečím, rozpadem rigidního středověkého světa a vznikem zárodků kapitalismu. Nástup Habsburků vpád těchto změn do českého prostředí symbolizuje.

Habsburkové už v této době nebyli nevýznamným šlechtickým rodem ze švýcarsko-německého pomezí jako před dvěma stoletími, kdy poprvé zasáhli známou bitvou na Moravském poli do českých dějin. Obratnou politikou se do počátku 16. století propracovali na samotný vrchol evropské mocenské pyramidy. Dokázali to nikoliv válečnými taženími a oslňujícími vítězstvími na bojištích, ale především obratnou a promyšlenou sňatkovou politikou a také nezbytnou dávkou dějinného štěstí.

„Bella gerant alii, tu felix Austria nube" (Války ať vedou jiní, ty, šťastné Rakousko, se zasnubuj) – tato parafráze Ovidiových veršů se zřejmě neprávem připisuje uherskému králi Matyáši Korvínovi, ale dobře vystihuje metody, kterými habsburský rod vybudoval svou moc a které se ukázaly ve zkoušce času úspěšnější a trvalejší než válečná tažení.

Ferdinand I. byl příkladem raně novověkého evropského kosmopolity. Rakouský arcivévoda byl sice vnukem císaře Svaté říše římské Maxmiliána I., ale za Němce mohl být považován jenom těžko. Jeho otcem byl burgundský vévoda Filip, jemuž patřilo bohaté Nizozemí, a matkou dědička španělského trůnu Johana Šílená. Narodil se ve Španělsku a tam také obdržel přísnou katolickou výchovu. Když se ujal vlády v dědičných alpských zemích, německy vůbec neuměl. Jeho bratrem byl španělský král a římský císař Karel V., nejmocnější panovník tehdejšího světa.

Ferdinand byl hlavním favoritem a snažil se si českou šlechtu naklonit.

Bohaté Nizozemí, Španělsko a jeho pohádkově bohatá zámořská říše v Novém světě – to byly akvizice získané promyšlenými sňatky habsburských princů a princezen. Další mistrný tah se císaři Maxmiliánovi I. podařil v roce 1515 uzavřením sňatkové smlouvy s Jagellonci, na jejímž základě si český a uherský král Ludvík Jagellonský vzal rakouskou princeznu Marii a arcivévoda Ferdinand I. Ludvíkovu sestru Annu. Tato dohoda se zúročila již za 10 let, kdy se smrtí krále Ludvíka v prohrané bitvě s Turky u Moháče uprázdnily český i uherský trůn.

Ferdinand I. jako švagr zemřelého bezdětného krále Ludvíka si jeho trůny nárokoval, ale české stavy si prosadily nezbytnost volby panovníka zemským sněmem. Ferdinand byl hlavním favoritem a snažil se si českou šlechtu naklonit – ač přísný katolík zavázal se respektovat náboženské poměry v zemi s utrakvistickou většinou, zaplatit půl dluhu královské pokladny, přislíbil mít Prahu za hlavní město atd. Na základě těchto slibů, z nichž většinu nesplnil, byl sněmem zvolen a v únoru 1527 korunován českým králem.

Ferdinand I. byl prvním reprezentantem rodícího se absolutismu.

Ferdinand I. byl prvním reprezentantem rodícího se absolutismu. Snažil se svou vládu centralizovat a omezit moc stavů, prosazoval protireformaci – přivedl do země jezuitský řád – a podporoval rekatolizaci, tvrdě potlačoval šlechtické revolty, ale celkově přesto jeho vláda a vláda jeho syna Maxmiliána II. a vnuků Matyáše a Rudolfa II. znamenala éru stability, rozkvětu české renesanční kultury a přes války s Turky i hospodářského rozkvětu.

První Habsburk si sice Prahu za své hlavní město nezvolil, ale měl ji rád a pro budoucí generace v ní zanechal architektonický klenot, který věnoval své milované manželce, která mu porodila 15 dětí – renesanční letohrádek královny Anny, slavný Belveder na Pražském hradě. Jeho hrob po boku manželky je výraznou dominantou interiéru katedrály sv. Víta.

16. století tak patřilo vrcholům prosperity a kulturního rozkvětu českých zemí. Praha se nakonec dočkala a v době Rudolfa II. se stala hlavním městem celé říše a jednou z evropských metropolí.

Doba ale nebyla trvání této prosperity příznivá. Světovládné plány Habsburků vyvolaly odpor ostatních mocností, který ve střední Evropě dále vyhrotil nástup protireformace a absolutismu. Sliby, dohody a kompaktáta přestávaly platit, tak jako vždy začala rozhodovat moc a vojenská síla. Do hry vstoupili noví hráči, kteří se dosud ve středoevropských dějinách nevyskytovali – Francie, Španělsko, Švédsko, Osmanská říše. Český stavovský stát a jeho nábožensky tolerantní uspořádání byly pro panovníka v nové situaci nepřijatelné.

Bílá hora a následná třicetiletá válka zemi zničila a český národ zdecimovala.

Bílá hora a následná třicetiletá válka zemi zničila a český národ zdecimovala, zařadila je mezi poražené a zbavila práva spolurozhodovat o poměrech v zemi. Nastává éra germanizace a český národ se ocitl na samé existenční hranici. Jeho obrození a přeměna v úspěšný a rozvinutý moderní národ je už dílem epochy další.

Dnes se s více než stoletým odstupem od zániku habsburské monarchie máme šanci dívat zpět bez předsudků a dobové předpojatosti. Musí nás fascinovat skutečnost, že stát vybudovaný převážně sňatkovou politikou a spojující etnicky, geograficky i kulturně velmi rozdílné země a národy prokázal takovou životaschopnost, která přetrvala téměř čtyři století, navíc v postavení respektované prvořadé evropské velmoci. To znamená, že toto soustátí poskytovalo svým obyvatelům něco většího a významnějšího než pouhou oporu proti momentálnímu tureckému nebezpečí, které za 150 let pominulo.

Za úvahu stojí i skutečnost, proč se v monarchii Češi prosadit nedokázali, přestože jejich země byla vždy její klíčovou nejbohatší součástí. Habsburky jsme si zvolili sami a následně poznali, co to znamená předat vládu ▸

nad sebou samými někomu jinému. Vzdání se suverenity je tím zásadním krokem, který rozhoduje o všem dalším. Moc předaná do cizích rukou se pak může kdykoliv obrátit proti původním držitelům. Naše vlastní dějiny jsou nám nejlepším příkladem.

Dnes stojíme na podobných křižovatkách jako naši předci před půl tisíciletím. Existují blížící se hrozby zvenčí, existují vnitřní rozpory, existují cizí síly, které nám tvrdí, že nás ochrání, vzdáme-li se suverenity a odevzdáme-li svůj osud do jejich rukou. Možná tak mohou i nějaký čas fungovat, ale jejich případné zvůli už nebudeme mít možnost se účinně bránit. Vlády nad svými věcmi jsme se již zbavili a za odpor budeme krutě potrestáni. Stejně jako čeští stavové na Bílé hoře.

Toto poučení mějme na paměti právě dnes. Dějiny neskončily, většinou se pořád v různých variacích opakují. Kdo se z nich nepoučil, je nucen je prožívat stále znova. I v dnešní integrující se Evropě.

26. 10. 2026

Babišovo ANO mohlo být v senátních volbách úspěšné, kdyby…

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Dal jsem si práci s tím, abych vyhledal několik – podle mého názoru zásadních – výroků premiéra a předsedy hnutí ANO Andreje Babiše na aktuální dění v okolním světě. Myslím, že právě ty by nám pomohly podívat se na výsledky kandidátů jeho hnutí ve druhém kole senátních voleb trochu jinak, než jak je to v aktuálních povolebních komentářích obvyklé.

Mír není vzdání se principů ani spravedlnost.

V červnu letošního roku Andrej Babiš ve skutečně skvělém projevu v Gdaňsku prohlásil: „Mír není pasivita. Mír není rezignace. Mír není vzdání se principů ani spravedlnosti. Mír je odhodlání zastavit zabíjení, zmírnit lidské utrpení a vytvořit podmínky pro stabilní budoucnost... Pouze mír může zajistit budoucnost Ukrajiny."

Podobně vážně a velmi varovně řekl, že „cesta, po které jdeme, vede ke třetí světové válce. Nebojím se to říct nahlas. Svět kráčí k branám pekla. Mělo by se okamžitě jednat na úrovni USA, Putina a Zelenského."

Správný a v bláznivém kontextu dnešní evropské zelené politiky i odvážný je jeho názor na emisní povolenky: „ETS2 odmítáme. Nechceme, aby lidé platili víc za vytápění, bydlení, benzin ani naftu."

Cesta, po které jdeme, vede ke třetí světové válce.

„Vysoké ceny energií zabíjejí náš průmysl. České firmy nemohou konkurovat zbytku světa ani sousednímu Německu nebo Polsku, pokud budou platit nejvyšší účty za elektřinu a plyn v přepočtu na kupní sílu," vysvětloval premiér Babiš, proč se tak tvrdohlavě staví proti zničujícím emisním povolenkám uvalovaným na český průmysl a domácnosti z Bruselu.

Velmi jasně se Andrej Babiš vyjádřil k aktuálnímu dění ve francouzských a italských ulicích: „Podívejte se, co se děje ve Francii nebo v Itálii. Hoří tam ulice, rabují se obchody, lidé se bojí vyjít ven. My takový chaos v České republice nechceme a nikdy nedovolíme."

Náš stát musí zůstat bezpečný pro naše děti a rodiny.

Jinde Babiš prohlásil: „Demokratický protest je právo každého občana, ale násilí, ničení majetku a střety s policií, které vidíme ve Francii nebo v Itálii, jsou neakceptovatelné."

Podobně jasno má předseda hnutí ANO i v otázce důsledků masové migrace: „Podívejte se na západní Evropu – na no-go zóny, vzrůstající kriminalitu a střety v ulicích. To je přímý důsledek nekontrolované migrace a selhané integrace. Náš stát musí zůstat bezpečný pro naše děti a rodiny."

I jako premiér správně Babiš tvrdí: „Prvořadou povinností státu je zajistit bezpečnost svých občanů. Lidé se musejí cítit bezpečně doma, na ulicích i na pracovištích. Jakmile ztratíme bezpečnost, ztratíme všechno."

Prvořadou povinností státu je zajistit bezpečnost svých občanů.

To jsou přece názory správné a politicky významné, ne?

Za léta existence dvoukolové volby do Senátu je dobře známou a zkušenostmi osvědčenou realitou, že ve druhém kole voliči nevolí „pro" někoho nebo něco, ale „proti" někomu nebo něčemu. Ani letos tomu nebylo jinak. Výsledky této volební logice odpovídají. Nemá smyslu hledat vytáčky, že „vlastně všichni zůstali na svém" a Senát je dnes politicky tam, kde byl před dvěma týdny. Senát mohl a měl být jiný!

Volilo se opět „proti Babišovi", přestože právě letos senátní volby probíhaly v jiné politické atmosféře: na Ukrajině je válka, z jejíž eskalace do apokalyptických rozměrů začíná jít hrůza. Migranti a gangy zběsilých individuí rabují a zapalují západoevropská města a nad symboly křesťanské civilizace vyvěšují muslimské vlajky a symboly. Evropská unie, bez ohledu na vnitřní (evidentně již nezvladatelné problémy), kráčí neochvějně cestou k „záchraně planety" a schvaluje jedno zničující „Green Deal" nařízení za druhým.

Volilo se opět „proti Babišovi".

Proč se Andreji Babišovi, když přece vyjadřuje silné a zdravé názory na tato nejvážnější témata doby, nepodařilo vtisknout senátním volbám vážné sjednocující politické téma, když jimi aktuální doba překypuje? Proč se ANO nepokusilo sjednotit za svými kandidáty všeobecný odpor proti možné válce, což by už vůbec nebylo žádným přehnaným strašením? Proč kandidáti ANO v posledních předvolebních dnech nebušili na náměstích českých a moravských měst na obranu českého průmyslu a proti nelegální migraci?

Nikdy v historii českých senátních voleb tu nebylo tolik zásadních politických témat! Nikdo z kandidujících si jich ale nevšiml. Neomluvitelně. Je nepochopitelné, proč si tuto příležitost nechali Babiš i zbytek vládní koalice proklouznout mezi rukama. Letos tu byla ohromná příležitost hlasovat „pro" něco: pro odpor proti válce, pro odpor proti nesmyslnému navyšování zbrojních výdajů, pro odpor proti masové migraci, pro odpor proti zničujícím důsledkům bruselského Green Dealu…

Nikdy v historii českých senátních voleb tu nebylo tolik zásadních politických témat!

Myslím, že Babišovo ANO mohlo být v letošních senátních volbách úspěšné, kdyby… To, že se tak nestalo, je sice trestuhodné, ale snad to není tak hrozné. Mnohem horší je, jak moc kvůli politické krátkozrakosti dnešních hlavních vládních i opozičních subjektů prohrává budoucnost naší země.

20. 10. 2026

Jak se potýkat s nenávistí?

Ladislav Jakl
člen správní rady IVK

Lamentovat nad rostoucí nasyceností společnosti nenávistí trochu zavání povýseneckým moralismem. Něco ve stylu, že to oni, ti druzí jsou nenávistní primitivové, na rozdíl od nás ušlechtilých rozdavačů vlídnosti a pochopení. Přesto toto téma úplně ignorovat nelze. Nenávist je prostě šlágr dneška.

Především je nutno opakovat, že nenávist je emoce. A to emoce zcela legitimní a přirozená. Je to vyšší úroveň nesouhlasu, odporu, obav i zklamání. Pokoušet se vymýtit nenávist znamená vyrábět nového teflonového člověka zbaveného nejen nenávisti, ale i dalších citů, pocitů a emocí. Něco jiného jsou už činy nenávistí vedené. Těm je třeba zamezovat, chránit se před nimi, popřípadě je trestat.

Nenávist je prostě šlágr dneška.

Nenávist coby motiv trestného činu je podle našeho trestního práva přitěžující okolností. Za sebe říkám, že bohužel. Pokud vám někdo úmyslně ublíží tím, že vám třeba uřízne nohu, je vám vcelku jedno, z jakého motivu to provedl. Hlavní je pro vás újma, protože ona noha i přes jisté vady patřila mezi vaše oblíbené. A od zkoumání motivace ke zločinu byl už jen jeden krok k tomu, aby se nenávist sama stala trestnou. A trestat (a vlastně vůbec zkoumat a posuzovat) emoce je velice sporné. Trestné je i tzv. podněcování nenávisti. A to už je hodně tenký led. Podněcovat v někom nějaké nálady je fakt něco jiného než návod k trestnému činu.

Dosavadní řádky byly spíše rekapitulačně systemizující, protože dnešním tématem je (údajný) nárůst nenávisti ve společnosti. No, dřív byla tráva zelenější, nebe modřejší a i ta nenávist byla tak nějak bodřejší? Fakt? Naše vlast byla po staletí dějištěm mimořádných ukrutností nejen přivezených nájezdníky, ale i těch domácích, zejména mezi etnickými, konfesijními a sociálními skupinami.

Dnes je česká společnost asi nejhomogennější v Evropě. Někdo to vidí jako přednost, někdo jako ochuzení. Asi doložitelným je ale fakt, že tato homogennost je jednou z příčin toho, že jsme také nejbezpečnější zemí v Evropě. Občasné problematické vztahy mezi majoritou a některými menšinami tu zaznamenat pochopitelně lze, ale ve srovnání s blízkými i dalekými sousedy je to vlastně idylka.

Homogennost je jednou z příčin toho, že jsme také nejbezpečnější zemí v Evropě.

Nicméně nenávist jako téma je teď u nás v kurzu. Jako kdyby šlo o nový jev. Nebo o kvalitativně novou úroveň výskytu tohohle jevu. Opravdu to tak je? Snadno zapomínáme, ale lidi byli nedávno schopni se do krve (někdy doslova) pohádat o tom, kterému herci, zpěvákovi nebo fotbalovému klubu je nutno fandit. Vůbec bych tyhle nenávisti nezlehčoval, dusno bylo i kolem různosti ve vkusu a životním stylu. Pak jsme se hádali o politice, ale trochu jinak než dnes. Jaké mají být daně, kam mají směřovat veřejné peníze, co má stát hlídat a regulovat.

O zákazu kouření se vedly zásadní spory třicet let předtím, než byl zaveden. Ale to vlastně taky souviselo s tím, jakou kdo roli přisuzoval institucím, úřadům a mocenským nástrojům. Předvolební atmosféra taky nebývala žádnou selankou, házela se vajíčka, přemalovávaly plakáty, narušovala se veřejná vystoupení.

Na vyšší úroveň postoupily nevraživosti kolem lockdownů a protiepidemických restrikcí. To rozdělilo přátele, rodiny, sousedy a kolegy víc než všechny volby prezidentů. Proč? Protože začal mnohem silněji fungovat fenomén strachu. A z vyděšení se dělávají různé psí kusy. S vyděšením pracuje i další téma doby, kolem kterého létají tuny nenávisti: boj o „planetu".

Zkrátka, žádná selanka tu nebyla ani v dávné a nedávné minulosti. Tak proč se o nenávisti teď mluví častěji a hlasitěji než dřív? Možná to je kvůli jevu, který lze nazvat desocializací. Vzájemným odcizením skupin i jednotlivců. Sníženou potřebou pospolitosti a bezprostřední komunikace. Střety bývaly otevřenější, často prudší, ale někdy si to nakonec účastníci „vyříkali". Nebo si vymezili prostor. A aspoň trochu vzájemně pochopili svá východiska.

Teď to vypadá, že na nenávidění a na snášení nenávisti je každý sám. Lidé mají méně společného osobního prožitku, kde by se víc poznalo, kdo je kdo. Teď létají elektronickým komunikačním prostorem nálepky, zkratky, podsunuté sortování a škatulkování. A tyhle jedy máme stále menší příležitost porovnat s autentickou prožitou zkušeností.

Střety bývaly otevřenější, často prudší, ale někdy si to nakonec účastníci „vyříkali".

Za nenávist se dnes také lidé daleko méně stydí. Dříve z úst tak trochu smrděla, ale dnes vám společenské autority říkají, že jisté typy nenávisti jsou nejen tolerovatelné, ale dokonce žádoucí. A tak je tu stále méně důvodů nenávist a její projevy regulovat kultivovat, ochočit, nasadit jí košík a dát na vodítko. Naopak, k přesvědčení o správnosti svých postojů stačí právě správně ideově nenávidět. A to rovnou na úrovni deset z deseti. Pokud nenávidíte na úrovni třeba jen osm, stanete se v očích správně plamenně nenávidějících kolaborantem s těmi druhými.

Je jediný způsob, jak se potýkat s dnešní formou nenávisti. Být více pospolu. Družit se. Ne si jen psát. Něco spolu zažít. A ono se zpravidla ukáže, že nás toho daleko víc spojuje, než rozděluje.

Psáno pro časopis TO, 22. 10. 2026

Poznámky k úvodu semináře o Renaudu Camusovi

Václav Klaus

Dovolte mi hned na počátku pozdravit všechny přítomné a omluvit se, že se dlouho žádný seminář IVK nekonal. Poslední byl v květnu. Bylo by snadné vymlouvat se jen na to, že bylo strašné horko. Skutečný důvod je jiný.

Ať bychom zvolili jakékoli – nikoli zcela neutrální – téma, bylo by to kritikou dnešní vlády. A to nechceme. Že nemůžeme přežít její rozpočtový deficit, je snad jasné každému. Že se nesmiřujeme s politikou ministrů Plagy a Vojtěcha, je jistě evidentní také. Že vidíme jinak válku nejen na Ukrajině, ale i na Blízkém východě, také neskrýváme. Říkáme to veřejně při nejrůznějších příležitostech, ale speciální semináře jsme o těchto tématech neorganizovali. Nicméně, horko bylo, takže se na to aspoň trochu vymlouvat můžeme.

Na horko se vymlouváme i proto, že jsme si na počátku srpna nevšimli 80. výročí narození významného francouzského myslitele a spisovatele Renauda Camuse. Musel nám to připomenout zde přítomný Michal Semín. Propást toto výročí by bylo od našeho institutu neomluvitelné. Je jedním

z nejvýznamnějších nejen francouzských, ale i evropských bojovníků proti naprosto nezodpovědně tolerované, ne-li výslovně podporované masové migraci do Evropy. Jeho kniha „Le grand replacement" z roku 2011 byla vydána v řadě zemí, v roce 2020 i v České republice.

Propást toto výročí by bylo od našeho institutu neomluvitelné.

Ve Francii, kde je masová migrace již po desetiletí nejen tolerována, ale i přijímána jako fenomén pozitivní, je za své postoje ostrakizován, souzen (a odsuzován) a dehonestován. V žádném případě nesouhlasím s postojem umělé inteligence, která říká, že je jeho koncept velké výměny „krajně pravicová konspirační demografická teorie". Tímto seminářem chceme říci, proč s tímto názorem nesouhlasíme.

Shodou okolností jsem měl to štěstí, že jsem Renauda Camuse osobně poznal. V listopadu 2017 jsem spolu s naším tehdejším velvyslancem ve Francii Petrem Gandalovičem, který se dnes omlouvá, protože velvyslancuje v Chorvatsku, pořádal ve slavné pařížské kavárně Café Le Procop uvedení francouzského vydání naší knížky – napsané s Jiřím Weiglem – „Migration des peuples" (česky Stěhování národů). V první řadě seděl tehdy i sám Renaud Camus a byl jedním z prvních, kdo se přihlásil do diskuse. Naši knihu chválil a dodával, že je naprosto v souladu s jeho názory. Od té doby jsme si dlouho psali a vyměňovali dopisy, plánovali jsme setkání v jeho originální vile-zámku kdesi ve střední Francii, ale z řady důvodů se nám toto setkání nepodařilo uskutečnit. O našem dnešním semináři mu hned zítra napíšu.

Shodou okolností jsem měl to štěstí, že jsem Renauda Camuse osobně poznal.

Na toto pařížské setkání jsem nezapomněl, ale zapomněl jsem na to, že jsem 12. února 2021 v Lidových novinách publikoval pozitivní recenzi Camusovy Velké výměny, ve které jsem citoval řadu jeho úžasných a výstižných formulací. Nebudu je zde opakovat i proto, abych nevykrádal připravené projevy našich dnešních řečníků. Zmíním alespoň věty, že „není Velké výměny bez velkého odkulturnění", že „otupělý souhlas s Velkou výměnou je ohromující rezignací před dějinami" a že ve Francii „nastalo zhroucení vzdělávacího systému". V současnosti probíhající odkulturnění a zhroucení vzdělávacího systému u nás a dominance – jak to Camus nazývá – „imbecilizační televize" jsou věci, které považuji i pro nás za naprosto ničivé. Imbecilizační televize je jedno ze slov překladatele Alana Beguivina, kterému vděčíme za přeložení celého Houellebecqova díla.

Imbecilizační televize je jedno ze slov překladatele Alana Beguivina.

Jak už jsem řekl, za připomenutí Camusova kulatého výročí vděčíme Michalu Semínovi, a proto jsme ho také pozvali jako prvního řečníka dnešního odpoledne. Jako druhého řečníka jsme pozvali dalšího z nedávných velvyslanců České republiky ve Francii Petra Druláka, pro kterého je Renaud Camus a jím nastolený problém také jedním z osobních témat. Pusťme se tedy do toho.

Projev na semináři Institutu Václava Klause: Renaud Camus – Velká výměna, Grand Hotel International, 13. 10. 2026

Ohlédnutí za proběhlými volbami

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Letošní komunální a senátní volby měly u nás do značné míry charakter jakýchsi předčasných americkou terminologií „midterms", přestože vládní politici po jejich skončení tvrdí, že o žádné referendum o vládě nešlo a svou podstatou nemohlo jít. Ti opoziční budou tvrdit pochopitelně opak. Platí však, že alespoň celkovým politickým rámcem jsou tyto volby „velkou" politikou ovlivněny a vztahují se k ní, přestože se primárně týkají lokálních a regionálních témat a problémů.

Parlamentní volby před rokem přinesly v naší zemi velkou politickou změnu.

Parlamentní volby před rokem přinesly v naší zemi velkou politickou změnu, a tím upustily páru z přetopeného kotle společenské nespokojenosti většiny voličů s Fialovou koaliční vládou. Jejich efekt stále trvá, a to se projevilo ve volební účasti v letošním senátním a komunálním klání, která nedosáhla ani 50 % (komunální volby 47 %, senátní 43 %). Tento výsledek lze číst tak, že významná část těch nespokojených, kteří loni dopomohli svou vysokou účastí ve volbách současné vládní koalici k vítězství, letos zůstala doma a přenechala prostor té části voličů bývalé Fialovy vlády, kterou současné poměry více mobilizují projevit své preference. Touto optikou lze interpretovat volební účast i výsledky. Rozhodně nejde o žádné politické zemětřesení, i pro zdánlivě drtivé vítěze ve skutečnosti hlasovala jenom malá menšina oprávněných voličů, takže vyvozovat z těchto výsledků zásadní posuny na celostátní politické scéně lze jenom velmi obtížně.

Přesto však volby ukázaly několik podstatných trendů a výsledků k diskusi. Rozdělení společnosti i politické scény zůstává jasné, hnutí ANO ale není takovým zásadním hegemonem české politiky, jak nám různí komentátoři do omrzení opakují a straší diktaturou a ohrožením demokracie. Je významnou, ale nikoliv dominantní silou, ve třech největších městech neuspělo a zřejmě v nich vládnout nebude, relativně v řadě důležitých měst oslabilo a pravděpodobně bude z koaličních jednání o řadě radnic vyšachováno.

Rozhodně nejde o žádné politické zemětřesení.

V konstelaci vytvořené těmito volbami má malý koaliční potenciál, neboť jeho vládní koaliční partneři neuspěli. Opírají se o radikálnější elektorát, který ve velkých městech buď chybí, nebo k volbám nepřišel, a mají slabé nebo žádné regionální struktury. Senát zůstane v rukou opozice, ANO sice staví do druhého kola nejvíce kandidátů, ale jeho voliči druhé kolo typicky ignorují, takže na rozložení sil v horní komoře se pravděpodobně podstatného nic nezmění. ANO zvítězilo v 6 krajských městech, ale posledně v 8, na venkově je sice mnohde silnější, ale o jasném úspěchu mluvit nemůže. Překvapivě vyhrálo v Plzni, ale porážka v Ústí nad Labem a především debakl v Praze, kde je až čtvrté, velmi bolí.

Senát zůstane v rukou opozice.

Hlavní poražení jsou dva – ODS a Piráti. ODS pod Martinem Kupkou připomíná německou CDU pod Friedrichem Merzem. Jejich předchozí vůdci Fiala a Merkelová tyto původně ideově konzervativní strany zbavili kořenů, identity i politických osobností a přeměnili je na součást bezbřehého progresivistického mainstreamu. Dnes za to platí ztrátou podpory u voličů a chmurnou perspektivou. ODS dělá dojem, že se nezadržitelně vydala na trajektorii její kdysi velké soupeřky ČSSD. Ztráta pozic na všech úrovních je evidentní, na všech rozhodujících místech pouze sekunduje.

Piráty jejich dekáda na výsluní moci zbavila kouzla, voliči se mohli dostatečně přesvědčit o jejich všeobecné nekompetenci, ideologickém neobolševickém fanatismu

a praktické neschopnosti. Hororovou pražskou dopravu vzali jako důkaz a Pirátská strana v Praze klesla pod 10 % hlasů. Lepší to nebylo ani jinde. Pirátský debakl by mohl umožnit zbavit vedení pražského magistrátu arogantních pirátských fanatiků. Stane-li se tak a pocítí-li nějaké zlepšení občan, je ovšem ve hvězdách. Progresivismem jsou prosáklí i všichni vítězové voleb, takže změny politiky lze čekat pouze kosmetické.

Progresivismem jsou prosáklí i všichni vítězové voleb.

Jasným vítězem voleb je hnutí STAN, a to je smutný důkaz bezradnosti a vyprázdněnosti české politiky. STAN je podivně vzniklý konglomerát různých bývalých či současných komunálních politiků, na něž se nabalily různé další politické skupiny a proudy, uskupení, které postrádá ideologické ukotvení a čitelné směřování, což demonstruje i svým bezpohlavním názvem. V celostátní politice se profilovalo silně progresivisticky, ale ve skutečnosti se jedná o koalici parciálních zájmů skupin vázaných na veřejné dotace a přerozdělování, což dokumentují i skandály jako právě souzený Dozimetr. Nezdá se však, že by to dezorientovaní voliči příliš vnímali. Ty láká spíše apoliticky znějící název volebního subjektu, pod nímž si nelze nic příliš konkrétního představit, a také obliba a autorita obecních starostů jako takových.

STAN jasně uspěl na komunální a senátní úrovni, bude mít zřejmě pražského primátora, bude rozhodující silou v Senátu a celkově politicky výrazně posílí, především na úkor ODS. Je to další smutný důkaz bezradnosti, vyprázdněnosti a opouzdření české politiky, v níž k volebnímu úspěchu stačí docela málo. Skutečnost, že hlavní politické síly jak vládní koalice, tak v opozici jsou subjekty bez ideového ukotvení a jasného směřování, jenom ilustruje krizi tradiční politiky, v níž se nacházíme.

STAN jasně uspěl na komunální a senátní úrovni.

Za hvězdu těchto voleb byl médii pasován lidovecký předseda a hejtman Grolich, který v kampani prorazil svými infantilními videy, jejichž slaboduchost vyvolala mediální kritiku. A tato mediální pozornost stačila ke spektakulárnímu vítězství lídra strany s celostátní dvouprocentní podporou v prvním kole senátních voleb a nové image nadějného lídra schopného prý dosud beznadějné lidovce politicky oživit. Jejich relativní úspěch na komunální úrovni ale mimo jiné potvrdil význam stabilní členské základny, kterou lidovci, byť klesající, stále na rozdíl od ostatních mají.

Za hvězdu těchto voleb byl médii pasován lidovecký předseda a hejtman Grolich.

Ani ambiciózní hnutí jihočeského hejtmana Martina Kuby Naše Česko mimo Jihočeský kraj příliš nepřesvědčilo a jenom potvrdilo, že tento typ voleb je pro začínající politické subjekty velmi těžkým oříškem.

V záplavě komentářů, které se po skončení voleb okamžitě vyrojily, mě zaujal názor, který se pozastavil nad tím, jak se politika stále více vzdaluje občanům a stává se ke své i naší škodě doménou pouze určitých profesí – učitelů, lékařů a ve stále větší míře komunálních funkcionářů samotných (starostů, místostarostů atd.), mezi nimiž se zacyklovává. Právníky a ekonomy, kdysi základní profese, z nichž se politické struktury rekrutovaly a jejichž odbornost je pro správu věcí veřejných klíčová, mezi nimi dnes prakticky nenajdeme. Politika zkrátka netáhne, schopní a kvalifikovaní lidé ji nepokládají za příliš perspektivní kariéru ve srovnání s jinými způsoby profesního uplatnění. Ztráta soukromí, permanentní skandály a skandalizace, mediální štvanice, ataky na sociálních sítích i nenávistná atmosféra na politické scéně odrazují schopné lidi do politiky vstupovat.

Politika zkrátka netáhne, schopní a kvalifikovaní lidé ji nepokládají za příliš perspektivní kariéru.

V minulosti od některých českých politiků, vystupujících jako majitelé jediné dokonalé demokratické pravdy, zaznívaly povýšené lekce jiným zemím, jak mají u sebe své poměry uspořádat. Při důkladném pohledu na naši politickou scénu i do jejího zákulisí by bylo spíše na místě se chovat skromně. Problémů máme dost, i s tou naší demokracií. Bizarní úvod těchto voleb v podání prezidenta Pavla a jeho marocké dovolenkové a volební anabáze charakterizoval naše současné politické poměry více než výstižně.

12. 10. 2026

Umírání politických stran (ještě několik postřehů ke komunálním a senátním volbám)

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Ve své pondělní glose pod názvem „Ohlédnutí za proběhlými volbami" se nad výsledky i souvislostmi komunálních i senátních voleb zamyslel již Jiří Weigl. Jeho text doporučuji k přečtení na www.institutvk.cz nebo www.klaus.cz. Já bych dnes rád nabídl několik svých postřehů, kterými na komunální a senátní volby nahlížím z poněkud jiného úhlu, než jak to učinil on.

Od výsledků komunálních voleb jsme si v našem institutu neslibovali nic. Jednak byla naše očekávání tlumena přirozenými odlišnostmi komunálních témat, která se liší místo od místa a jsou nesena obvykle pouze místně známými či oblíbenými osobnostmi, jednak proto, že samotné předvolební slogany nabízely pouze mělké a prázdné vzkazy. Sliby typu „náš domov", „aby se tu lépe žilo", „skutky místo slov", „nová energie", dokonce předvolební tahák „za starou lípu v naší ulici" jsou sice závazky hezké, nikoho neurážející, ale prázdné a plytké.

Nikdo z možných budoucích senátorů nepřišel se zajímavým, natož silným politickým tématem.

Mělkost témat i mnohých jejich komunálních nositelů mohla sotva slibovat politický souboj, přestože o politiku jde i v komunálních volbách – trefný text na toto téma s názvem „O čem rozhodujeme v komunálních volbách? O politice!" připojil před pár dny kolega Ladislav Jakl (www.institutvk.cz). Přesto strach a zbabělost, s jakými se všechny politické subjekty (vládní i opoziční) vyhýbaly politickým tématům a podbízely se fádními frázemi, byly smutnými kulisami letošních komunálních voleb. I proto bylo nereálné si od jejich výsledků slibovat něco politického.

Podobně, bez jakýchkoli velkých politických očekávání, jsme sledovali i volby senátní. Je vcelku jedno, že následující řádky píši v mezičase mezi prvním a druhým kolem senátních voleb, neboť jedno je jisté: nikdo z možných budoucích senátorů nepřišel se zajímavým, natož silným politickým tématem. Do Senátu se nepropracuje nikdo, kdo by mohl být nadějí stát se tam politickou „štikou v rybníce". Senát bude nadále sebe sama milujícím a obdivujícím tělesem, sebe sama přesvědčujícím o své nezbytnosti pro „záchranu demokracie", ale nic víc. Ostatně zájem voličů je všeříkající.

Tvrzení, uměle fabrikovaná ústředními médii, že vítězem a novou politickou hvězdou je jihomoravský lidovecký hejtman Grolich,

jsou směšná. Grolich, bývalý stand-up komik, pak hejtman a dnes předseda politické strany se nechal nominovat v jednom z jihomoravských okrsků pro sebe zřejmě nejsnadnějším. Nekandidoval s politickým programem (jak by se snad u předsedy politické strany očekávalo), na své kampani vystupoval jako pouliční bavič šesté kategorie, který ze sebe dělal tajtrlíka, lákal voliče kašparskou pavlačovitostí a lidovým plácáním. Tento člověk – předseda politické strany – bude ze Senátu spoluutvářet českou politiku? Vážně?

Senát bude nadále sebe sama milujícím a obdivujícím tělesem.

Ani další kandidáti do Senátu nepřekročili „Grolichův stín". Je asi obtížné najít si autentické politické téma pro kandidaturu do poslanecké komory, která politiku netvoří (ale vcelku snadno boří). Přesto se o to, namísto hloupých sloganů typu „silný hlas v Senátu" nebo „nová energie do Senátu", měli někteří pokusit. Nestalo se.

Tím, jak za ta léta oba typy voleb zmutovaly v soupeření bez politického náboje, byl vytvořen prostor pro nástup zcela bizarních apolitických uskupení.

Považuji ODS za jednoho z hlavních poražených těchto voleb.

Je-li proto něco skutečným a jednoznačným poselstvím (nejen) letošních komunálních a senátních voleb, pak je to hořké poznání o umírání politických stran. Těch stran, které v prvních dvou desetiletích polistopadového vývoje nastolovaly politickou, tematickou a pracovní agendu, které svými programy a politickými spory o jejich prosazení (kde je doba ohromujících smysluplných ideových diskusí Václava Klause a Miloše Zemana?) pomáhaly tlačit tuto zemi kupředu.

Ani další kandidáti do Senátu nepřekročili „Grolichův stín".

Dnes tomu tak není. ČSSD již fakticky neexistuje, ODS má jen velmi zřídka odvahu kandidovat pod svým autentickým názvem. Raději se schovává za absurdní názvy, které přikrývají její politickou zbabělost a programovou kolaboraci tu s lidovci a topkou, tam s nezávislými a starosty (kdo to jsou?), mnohde dokonce s (bolševickými) piráty nebo jejich politickými deriváty. Ostatně i proto považuji ODS za jednoho z hlavních poražených těchto voleb. Tato kdysi úspěšná strana ztratila víc než jen poslední své bašty, o které se mohla opřít (Praha, Brno, České Budějovice budiž toho důkazem), protože se osobnostně i programově vyčerpala. V mnohých místech snad ODS relativně uspěla, ale namísto jejích členů (čest výjimkám) tam uspěli tzv. nezávislí na jejích kandidátkách, což lze za úspěch této strany považovat jen obtížně.

K hrůze věci si úspěšně vedli Rakušanovi „starostové a nezávislí". Kdo sleduje mediální chování arogantní, ale duté Šebelové (tak odpudivá figura tu snad ještě nebyla, a že jich tu už bylo), kdo těžce snáší suverénní povyšování se Rakušana nad své politické okolí bez ohledu na „dozimetr nedozimetr", kdo se nesmiřuje s apolitickým probruselským „starostenským" programem, tomu musejí vstávat hrůzou vlasy na hlavě. V politickém prostoru, který ANO není schopno vyplnit (o SPD a reálně asi ve stranické struktuře neexistujících Motoristů sobě ani nemluvě), je představa budoucího premiéra Rakušana docela možná (byť děsivá). Kdo nevěří, nechť pozorněji přemýšlí o výsledcích voleb.

Na své kampani vystupoval jako pouliční bavič šesté kategorie.

Když už jsem u výsledků stávající vládní koalice (a znovu připomínám, že nás ve chvílích, kdy píšu tyto řádky, teprve čeká druhé kolo senátních voleb), se nemohu zbavit dojmu, že koalice jako by si dostatečně vážně neuvědomovala destruktivní význam Senátu v dnešní české politické realitě. Senát již přece opakovaně ukázal, že jeho jediným většinovým programem je být proti současné vládě a její aktivitu zpomalovat (když už ne blokovat). Účinně mu v této politice pomáhá prezident Pavel. Vládní koalice, namísto toho, aby se o získání Senátu vhodným výběrem kandidátů a společnou účinnou kampaní pokusila, na tento souboj – myslím – netakticky rezignovala. Výmluvy typu „Senát neumíme" (podobně jako „komunál neumíme" či „Prahu neumíme") jsou trapné a svědčí o jisté politické bezpohlavnosti a neprozíravosti dnešních vládních politických subjektů.

Koalice jako by si dostatečně vážně neuvědomovala destruktivní význam Senátu v dnešní české politické realitě.

Tedy znovu. Letošní komunální i senátní volby podle mého názoru potvrdily umírání (snad mohu použít i Havlovo slovo „odcházení", protože dnešek by Václavu Havlovi udělal radost) politických stran.

V tomto kontextu neobstojí ani ti, kteří budou argumentovat výsledky KDU. Grolichovo naparování se úspěchem lidovců nepřeceňujme. Oni vyhráli „jen" ve svých tradičních katolických krajích (jižní Morava, Vysočina, Zlínsko, kousek východních Čech), kde v komunálních volbách vítězili vždy, protože už snad jako jediní tam mají spolehlivou (i když také zmenšující se) členskou základnu. Jedině v tom hledejme jejich komunální úspěchy. ODS je sotva na jedné třetině (ne-li již čtvrtině) své bývalé členské základny, ostatní subjekty ji mají slabou nebo vůbec žádnou.

Polistopadová ekonomická transformace týmu Václava Klause vytvořila v naší zemi robustní podmínky pro rozkvět volného trhu a kapitalismu. Ekonomická transformace zvítězila. Nabízí se však otázka další. Zvítězila, pohledem (nejen nejnovějších) výsledků komunálních a senátních voleb, i polistopadová politická transformace v demokracii založené na silných politických stranách?

Grolichovo naparování se úspěchem lidovců nepřeceňujme.

Nebuďme nemístně skeptičtí! Ideově zřetelně vymezené politické strany, pokud v jejich čele stály silné a jasné osobnosti (Klaus, Zeman, Lux), určovaly dynamiku politického vývoje České republiky. Ptejme se tedy raději jinak: proč dnes politické strany nemají vůdčí osobnosti? Co ve svém vývoji zanedbaly? Proč nenabízejí ve svých politických výkladních skříních řešení vážných politických a společenských problémů? Proč vycházejí vstříc průměrnosti a nevadí jim to? Proč se bojí ideových střetů a proč vůbec ideovost podceňují a odmítají? Vždyť právě absence, a dokonce vědomá rezignace na onu ideovou vyhraněnost jsou jedněmi z hlavních příčin stírání rozdílů mezi politickými stranami a v důsledku jejich umírání. Proto jsme se ocitli v době, kdy každý může kandidovat za každého, být v koalici s každým a je úplně jedno, pod jakým názvem.

Proč dnes politické strany nemají vůdčí osobnosti?

Hledáme-li v letošních komunálních a senátních volbách témata k přemýšlení, pak doporučuji vrátit se k samotné podstatě existence demokracie založené na ideovém souboji politických stran.

Pokud tento úkol podceníme (což, jak je vidět, už činíme), či dokonce ignorujeme (což na základě výsledků voleb viditelně akceptujeme), jsme odsouzeni k rozpuštění se ve vládě nepolitických nestranických starostensky utilitárních postav (záměrně nepoužívám slovo „politiků"), jejichž jedinými a výhradními zájmy jsou jen „vylepšování" rozpočtového určení daní a přidělování si dotací – s ostatní politikou nám dejte pokoj, od toho je tu Brusel!

Opravdu tohle chceme? Výsledky letošních komunálních a senátních voleb svědčí o tom, že zřejmě většinově ano.

MF Dnes 13. 10. 2026